

Nr 108.

Av friherre **Langenskiöld**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rörelsekapital vid statens verksamhet för anskaffande och tillhandahållande av livsförnödenheter.

I en till riksdagen den 2 innevarande mars avlåten proposition (nr 104) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp av 115 miljoner kronor såsom rörelsekapital vid statens verksamhet för anskaffande och tillhandahållande av livsförnödenheter.

Beloppet är avsett dels till täckande av vissa av statskontoret redan för sådant ändamål gjorda förskott, dels ock för bestridande av ytterligare förestående utgifter av nämnda slag. I avseende på sättet för beredande av de erforderliga medlen har i motiveringen till propositionen uttalats, att det syntes lämpligast, att de tillhandahölles genom riksgäldskontoret. Rörande själva formen för riksdagens beslut i frågan har emellertid något förslag ej framställts.

I anledning härav tillåter jag mig framhålla, hurusom kassaförslagskommittén i sitt numera från trycket utkomna betänkande framlagt vissa förslag rörande det sätt, varpå medel för bestridande under det löpande året av hädanefter förekommande extra ordinära utgifter för ändamål, liknande det ovan angivna, syntes lämpligen kunna av riksdagen anvisas, nämligen genom uppförande å en *tilläggsstat* för det löpande året av anslag, som borde å denna tilläggsstats inkomstsida motsvaras av »tillfälliga lånemedel». Vidare har kommittén i fråga om de nu utestående förskotten av sådan art föreslagit, att de måtte avlyftas från statsverkets kassaförslag *antingen* genom att i riksstaten uppfördes anslag för deras täckande och dessa anslag å riksstatsens inkomstsida motsvarades av tillfälliga lånemedel, *eller ock* genom att de oersatta förskotten utan vidare överflyttades

från statskontoret till riksgäldskontoret, där de i sådant fall skulle balanseras såsom förskott, tills de bleve slutligen täckta.

Då det nu av Kungl. Maj:t äskade beloppet å 115 miljoner kronor avser dels täckande av redan gjorda förskott, dels ock beredande av tillgång för ytterligare utgifter av ifrågavarande slag, synes det vara mest ändamålsenligt att i föreliggande fall begagna den utvägen, att hela beloppet, 115 miljoner kronor, uppföres såsom anslag å en tilläggsstat för år 1917 och att å inkomstsidan i denna tilläggsstat ett motsvarande belopp upptages under rubriken: tillfälliga lånemedel.

Då emellertid, såsom föredragande departementschefen framhållit, statens ifrågavarande verksamhet är en ren affärsrörelse, torde det ej vara lämpligt att uppföra anslaget bland riksstatens »verkliga utgifter», utan synes beloppet böra upptagas bland utgifter för kapitalökning och där angivas såsom avsett för bildande av en fond för tillhandahållande av förlagskapital för den ifrågavarande affärsverksamheten. Denna fond skulle då komma att av Kungl. Maj:t disponeras på det sätt, att dels därav skulle ersättas de av statskontoret redan för ändamålet utgivna förskott, varav åter skulle följa, att vederbörande kommissioner komme att stå i skuld till riksgäldskontoret i stället för till statskontoret, dels ock återstående anslagsbeloppet skulle i mån av behov av riksgäldskontoret tillhandahållas för att täcka de kreditiv eller de löpande räkningar, som för vederbörande kommissioner torde komma att för ändamålet uppläggas i riksbanken. Sedermera skulle, i den mån dessa kommissioner icke längre bleve i behov av förlagskapital, kommissionerna genom levereringar till riksgäldskontoret avbetala sin skuld till ovanberörda fond.

Departementschefen har vidare uttalat att, även om de nu begärda medlen beviljades, det kunde komma att visa sig nödvändigt för Kungl. Maj:t att ånyo anlita förskottsvägen, men att i sådant fall förhållandet skulle, så snart lämpligen kunde ske, framläggas för riksdagen. I enlighet med de principer, som utvecklats av kassa-förlagskommittén och som även ligga till grund för denna motion, torde de ytterligare medel, som kunna bliva behöfliga till rörelsekapital för den ifrågavarande verksamheten, böra av riksdagen beviljas i form av anslag å tilläggsstat till ökning av förenämnda fond.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att, därest Kungl. Maj:ts förevarande proposition av riksdagen bifalles, å en tilläggsstat för år 1917 måtte uppföras dels under rubriken utgifter för kapitalökning ett reservationsanslag å 115 miljoner kronor

för att bilda en fond för beredande av förlagskapital vid statens verksamhet för anskaffande och tillhandahållande av livsförnödenheter, dels ock å inkomstsidan ett motsvarande belopp av 115 miljoner kronor under rubriken: »tillfälliga lånemedel».

Stockholm den 24 mars 1917.

K. Långenskiöld.
